

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 11. November 1900

N:r 7

Återgiftande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Harald Wieselgren* (med 1 porträtt). *Kyssten*. Af Izidor Milkó. Öfvers. för HVAR 8 DAG. *Månstorps gaslar* (med 1 illustration). *En hedersgåfva* (med 2 illustrationer). *Den nya läroverksbyggnaden i Örebro* (med 1 illustration). *Karlsborg och Vaberget* (med 4 illustrationer). *August Hagborgs atelier i Paris* (med 2 illustrationer). *Boerkrigets epilog* (med 3 illustrationer). *I väntan* (med 1 illustration). *Mark Twain med familj* (med 1 illustration). *Ystads brandkårs högtidsdag* (med 1 illustration). *En gåfva till Skansen* (med 1 illustration). *Miss Catherwaights samlarevurm*. Af Richard Harding Davis. *Veckans porträttgalleri* (med 8 porträtt). *Nytt från vår hufvudstad: Snöklockan* (med 2 illustrationer). *Emma Meissner* (med 1 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

BIBLIOTEKARIEN D:R HARALD WIESELGREN.

HARALD WIESELGREN.

Att skriva Harald Wieselgrens biografi är en uppgift jämförlig med att måla Richard Berghs porträtt eller dikta ett poem om Carl Snoilsky.

Ty Harald Wieselgren är själf mästaren i biografiers konst och dess flitigaste odlare. Om man frånräknar hans far — prosten Pär Wieselgren — har nog ingen svensk författare tecknat så många minnesrunor som han... så många och så förträffliga, långa ingående essayer och korta antydande utkast. En del af de förra har han samlat under titeln »Ur vår samtid» samt i »Bilder och minnen» — större fristående biografiska arbeten har han ägnat Lars Johan Hjarta och Cavour, Italiens befriare — och en mängd af de senare i de 1857—65 utgifna delarna af »Svenskt biografiskt lexikon, ny följd», i hvars föregående delar frukten af hans fars biografiska skriftställareverksamhet till stor del nedlagts. Sedan dess har han i Ny Illustrerad Tidning, som han under många år själf utgaf, skrivit flera af biografierna än någon annan. Och i julkalendern »Svea» har han i korta runor tecknat de under året dödes gärning. Det, som gifvit Harald Wieselgrens biografiska porträtt deras karaktär, är utom den förstående sympati, hvarmed han framhäft förtjänsterna utan att retouchera bort bristerna — churu han visserligen icke kan fränkännas en älskvärd böjelse därför — det är den bakgrund af »ställningar och förhållanden», mot hvilken han framställt dem, den historiska väf, i hvilken deras lifsgärning fått vara med som inslag. Harald Wieselgren kan sin historia, och om än det personliga varit det högsta däri för honom, så har det visst icke varit allt. Både i lifvet och i biblioteket har han haft sina ögon öppna, och de stora tidsströmningarnas vågor ha icke gått honom förbi, när han studerat seglarnas minspel och manövermetoder och tecknat sig till minnes deras öden och äfventyr. Den skandinaviska rörelsens utveckling alltifrån dess tidigaste begynnelse torde nog ingen kunna gifva ett säkrare besked om än han, och det finska folkets historia med dess nationella och raspolitiska brytningar känner han troligen intimare än någon annan svensk man. Att de politiska skiftena i samtidens svenska krönika i honom haft en uppmärksam och klarsynt iakttagare, har han granneligen visat i sitt riksdagsgalleri. Hans uppsatser i »Historisk tidskrift», »Ymer», »Antikvarisk tidskrift för Sverige», »Nordisk familjebok», »Ord och bild», »Verdandis småskrifter» o. s. v., bära vittnesbörd om hans vetenskapliga intressen. I fornskriftsällskapet »Samlingar» utgaf han 1865—66 »Helige Bernhards skrifter» och 1896 offentliggjorde han vid sitt inträde i »Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien» en afhandling om »Drottning Kristinas bibliotek och bibliotekarier före hennes bosättning i Rom». Hans reseskildringar från Finland, Österjöprovinserna och Pommern äro bekanta liksom

hans 1876 i bokform utgifna resebref »Öfver Atlanten».

Det är en ganska imponerande mångsidighet, som röjer sig redan i dessa notiser om hans skriftställarskap. Med bredt lagda vetenskapliga arbeten har han icke gjort sig ro, men många äro de vetenskapliga fynd han gjort under sina forskningar i bibliotekens bogömmor. Hans vita genus har varit biblioteksmannens. Så snart han efter en tvåårig akademitid 1854 aflagt sin kansliexamen, ingick han som e. o. amanuens vid k. biblioteket i Stockholm. Efter att ha aflagt ett nytt besök vid akademien (Lund), där han 1856 promoverades till filosofie doktor och därefter under ett par år ha tjänstgjort som skolman m. m. och gjort en studieresa till Paris, återvände han till Stockholm och fortsatte sin tjänstgöring vid k. biblioteket, befordrades 1858 till andre amanuens, 1861 till förste och 1877 till bibliotekarie. Under en följd af år förvaltade han befattningen som bibliotekarie hos hertig August af Dalarna. Stor öfverrasknin väckte på sin tid, att öfverbibliotekariebefattningen vid k. biblioteket icke vid Klemmings död öfverlämnades åt Wieselgren, som med sina eminenta fackmannameriter var själfskrifven därtill.

Pär Wieselgrens son skulle ha varit »en dålig son», om han icke haft det talande ordet i sin makt. Men det har han. Som föreläsare är han i underhållande framställningskonst öfverlägsen de flesta. 1863 började han tillsammans med A. Key en serie offentliga föreläsningar i Stockholm, hvilka fortgingo under en följd af år. Men kanske ännu mer än i föreläsningssalen har hans spirituella talekonst gjort sig gällande i sällskapslifvet. Som fästaltare är han oförliknelig. Under de trettioåtta år, Sällskapet Idun bestått som samlingspunkt för hufvudstadens vetenskapliga, litterära och konstnärliga kretsar, har han varit dess sammanhållande kraft. För detta sällskap sparar han sitt bästa lynne. Hvar Idunesare är hans vän och bror — hans prestige har icke behof af något farbrorskap och hans ungdomliga sinne kan icke lida denna ålderdomstitulatur — och åt och om hvar och en förbehåller han sig, när han höjt sitt glas — att säga sin oförgrifliga mening med eller utan horn och tänder. »Honni soit qui mal y pense.»

Se, där ett och annat om Harald Wieselgren. Om någon behagar invända, att ett porträtt af denna konstnärliga valör icke skulle godkännas af Richard Bergh och en dikt, som icke vore bättre, af Carl Snoilsky räknas som ett mera välment än lyckadt försök, så vill jag säga att ofvanstående rader icke göra anspråk på att gifva någon *biografi* af Harald Wieselgren, utan endast ett stycke text till hans porträtt, närmast i anledning af hans 65-årsdag den 2 dennes.

V—d S.

KYSSEN.

EN UNGERSK BERÄTTELSE af *Isidor Milkó*. Öfvers. för HVAR 8 DAG.

Många kände säkerligen den älskvärde Arpad v. Hidvary, hvilken, som på sin tid omtalades i tidningarne, blef mördad af obekanta gärningsmän i den i närheten af badorten »Hüskut» belägna skogen.

Hans slut beklagades allmänt och uppriktigt, ty den unge mannen hörde till de få som kunna eröfra hvarje hjärta med storm. Det fanns hos honom emellertid en del besynnerliga drag, hvilka dock endast gjorde honom intressantare. Jag, som varit fästad vid honom med den djupaste vänskap, kände honom i grunden och visste väl att denne märkvärdige man icke blott besatt ett muntert temperament och ett evigt sprudlande, medfött godt humör utan äfven hade ett ädelt och djupt känsligt hjärta.

Jag vill här icke uppriska minnet af hans bizarra, men godmodiga infall. Man kommer ju väl ihåg hans streck, när han t. ex. på gatan obemärkt stoppade en silfvergulden i fickan på en tiggare som slumrat in, eller när han förmådde fattiga, som blygdes att tigga, att taga emot understöd därför att han utgaf sig för en obekant släkting till dem. I allmänhet hade dessa puts alltid ett ädelt välgörenhetsmotiv och otaliga äro de som hade anledning att välsigna denna besynnerliga människa.

Som jag vet, har han blott en enda gång begått ett »streck», till hvilket han icke drefs af filantropi. Och detta stod honom mycket dyrt — det kostade honom lifvet.

* * *

Vi vistades vid den romantiskt belägna kuroorten »Hüskut» i Oberungarn. Vårt sällskap bestod af Arpad, mig och en gemensam vän, Franz v. Zatornay. Hvarje morgon togo vi en spatsertur i den närliggande härliga barrskogen. Vägen till skogen gick förbi några eleganta villor, omgifna af omsorgsfullt skötta trädgårdar. Den vackraste af alla var den som tillhörde landshöfdingen* v. Egerkuty, hvars familj tillbragte hela sommaren här. Den till villan hörande parken var ett mästerstycke af trädgårdsbyggnadskonst, hvarför ensamt den utgjorde en sevärighet i Hüskut, där invånarne öfverlämnade all försköning åt naturen.

En morgon, när vi passerade denna villa, häjdades vi af anblicken af en härlig, för mig oförgätlig tafla. I en hängmatta mellan tvänne lindar hvilade en yppigt skön kvinna — landshöfdingens dotter. Det var första gången vi sågo henne, men på den beskrifning vi ofta hört, hvilken noga passade in, igenkände vi henne genast. Hon låg med slutna ögon, som gjuten, öfverjordiskt skön med ett ljuft leende på de korallröda läpparna. Hela uppenbarelsen hade någonting rent himmelskt, hänförande öfver sig. Vi blefvo stående som förtrolade och beundrade den lefvande bilden, till hvilken en konstnärs pensel icke skulle kunnat framkalla maken.

Arpad var den förste som bröt tystnaden. »Det kan ej vara någon annan än landshöfdingens dotter», sade han.

»Det är utan tvifvel hon», svarade vi. Jag betraktade Arpad. Hans ögon glänste och formligen uppslukade den kvinnliga gestalten. Gerast fick jag klart för mig att han i detta ögonblick funderade på ett dumt puts.

»Låt oss gå härifrån», skyndade jag mig att uppmåna.

»Ingen brådska», genmålde Arpad, »det är ju ingenting som vi försumma.» Under tiden tog han icke blicken från den i hängmattan hvilande damen, som hvarken kunde se oss eller höra vår lågmälda konversation. Plötsligt utropade han: »Från denna flicka måste jag röfva en kyss.»

»Du är från dina sinnen», svarade jag förtröad.

»Nej, nej! Men jag skulle vara det, om jag icke kysste henne!»

»Men för Guds skull hur tänker du bära dig åt?»

»Mycket enkelt, jag klättrar bara öfver staketet». Under det han talade stirrade han hela tiden på flickan. Det var klart att den stackars mannen blifvit alldeles förhäxad.

»Du får icke göra det», sade jag till honom.

»En hyggelig karl stjäl ingen kyss!»

»Ah!», yttrade Zatornay, »han bara skämtar. Han törs inte ens klättra öfver staketet!»

Dessa ord göto olja på elden. Zatornays tvifvel hade riktigt väckt den onde demonen hos Arpad. Med ett hopp, som skulle ha hedrat den skickligaste akrobat, var han i trädgården. Med ljudlösa steg nalkades han den sköna, som kanske i sina drömmar såg en man vacker som Arpad, damernas bortskärde gunstling. Det såg ut, som om flickans leende skulle blifvit ännu mer förföriskt, ju närmare Arpad kom. . . .

Han smög sig på täspetsarne, som en vanlig tjuf, hvilken ej vill störa ett oskyldigt barns hvila. Jag hade velat skrika till för att göra mannens tilltag om intet, men min strupe var som sammansnörd. Jag kände att min vän utsatte sig för fara och jag var likväl ej i stånd att rädda honom. Plötsligt hördes ett gällt skri. . . Attentatet hade skett. . . Arpad hade verkligen gjort sig skyldig till denna honom ovärdiga feghet.

Vid det genomträngande ropet kommo villans invånare tillskyndande, bland dem landshöfdingen. Denne förstod genast situationen och gick utan ett ord mot Arpad. Ännu i dag går det en kall käre öfver ryggen, när jag erinrar mig denna scen. Jag anade allt för väl hvad som skulle ske. Utan tvifvel visste äfven Arpad det, men ändå blef han stående orörlig, blek som ett lik. Egerkuty gick honom in på lifvet, lyfte handen och. . . Arpad stod alltjämt orörlig. Han tog emot slaget och tumlade därpå ur trädgården. Vi förde honom hem. . . .

Efter en half timma infann jag mig med Zatornay hos landshöfdingen och framförde utmaningen från min vän.

Dagen därpå ägde duellen rum. Arpad, som i går betett sig som en feg stackare, dog i dag som en hjälte.

Egerkutys skott hade träffat väl. Arpads kula — han var en utmärkt skytt — borrar sig in i ett träd tre steg från hans motståndare. Han hade också siktat dit.

* * *

Så kom det sig att Arpad v. Hidvary »mördades af obekanta gärningsmän». För att göra historien trovärdig, togo vi hans ur och plånbok, och man tviflade aldrig på tidningarnes uppgifter.

Vi tänka ofta med vemod på denne gode man, som måste låta sitt lif för en enda dårskap. Och dock finnes det människor som i hela sitt lif icke begå annat än sådana. . . .

* Obergesperan = ungersk landshöfding, d. v. s. chef för ett komitat.

MÅNSTORPS GAFLAR.

för HVAR 8 DAG.

Foto, Sjöberg, Malmö.

Man kan vistas länge och väl i Skåne utan att ha en aning om *Månstorps gaflar*. Och kommer namnet händelsevis för ens öron, och man frågar hvad det är för slags »gaflar», så får man visserligen veta, att det är en ruin af något gammalt slott, men det är också allt. Icke desto mindre höra dessa »gaflar» till ett af de händelserikaste och mest omgestaltande skeden i Sveriges och speciellt i Skånes historia. Egendomligt nog är det ej blott den stora allmänheten, som sväfvat i djup okunnighet om detta slotts tidigare öden; äfven forskare och historici synas ha ägnat det märkvärdigt liten uppmärksamhet. — Efter hvad det uppgifves lär dock riksantikvarien Hildebrand ha för afsikt att snart företaga en undersökning på platsen, och man torde kunna vänta, att ett rikligt och intressant bidrag härigenom skall lämnas till vår äldre historia.

Det är ej meningen att här på något sätt föregripa fackmannens arbete. Ändamålet med dessa rader är vunnet, om endast en smula allmänt intresse därigenom kunde väckas för dessa fragment i sten från en gången tids händelser, och om vederbörande därigenom kunde föranledas att ej uppskjuta en grundligare undersökning af ruinen, till dess allsammans ramlat ihop i en enda stenhög. Ty den store destruktören Tiden hvilat inte och väntar inte.

Månstorp är beläget på den bördiga skånska Söderslätten ungefär halfvägs mellan Malmö och Trelleborg. Redan från järnvägen kan den uppmärksamme resanden se ruinen skymta fram bakom en mindre skogsdunge, men för att få en närmare föreställning om dess utseende är det nödvändigt att göra ett besök på platsen. Väl framkommen, och sedan man klättrat upp för de små jordkullar, som utgöra resterna af fordom mäktiga fästningsvallar, finner man framför sig den öfverraskande väl bibe-

hållna stommen af en i gammalgötisk stil uppförd byggnad, som mera imponerar genom sin enkla, kraftiga konstruktion än genom sin storlek. Om dess utseende gifver ofvanstående bild en tydligare föreställning än omständliga beskrifningar. Så godt som alla arkitektoniska utsmyckningar hafva försmåtts och endast de höga trappgaflarne torde ha förlänat byggnaden dess karaktär af en stolt och mäktig herres boning. Byggnadsmaterialet i de bastanta murarna utgöres af otuktad rullsten i alla dimensioner, väl sammanhållen af starkt murbruk. Murytorna ha fordom bestått af tegel, men detta är nu till stor del genom tidens och människors ävärkan lösbrutet.

Månstorps historia är, som nämnts, tämligen dunkelhöjld. Antagligen uppfördes slottet på 1300-talet af en medlem af den berömda danska Billeätten*). Visst är att det sedermera under en lång följd af år var i denna släkts ägo, och en herre till Månstorp, eller som det då hette »Mogenstrup», Henrik Bille, död 1592, ligger begravnen i församlingens gamla kyrka. Därefter innehades det af en annan framstående dansk släkt, Gersdorff, tills det genom freden i Köpenhamn öfvergick till svenska kronan. Af Karl X Gustaf förlänades Månstorp åt den nyutnämde generalguvernören öfver Skåne riksrådet G. O. Stenbock. År 1667 blef slottet, som redan förut mången gång under dessa oroliga tider spelat rollen af ett hufvudfäste i Skåne, illa medfaret af danskarne.

Vid Karl XI:s reduktion indrogs Månstorp till kronan men blef sedan förvandladt till ryttmästare- och slutligen till öfversteboställe. Sedan ett tiotal år tillbaka är Månstorp med den tillhörande stora egendomen kronodomän.

Hsn.

* Betecknande icke blott för den person, som låtit uppföra byggnaden, utan äfven för de samhällsförhållanden, som på den tiden voro rådande, är följande anteckning om slottets tillkomst: »Denne Gaard er bygd for rede Söll og Penge og ej for Possedoms», hvilket betyder så mycket som att byggnaden uppförts af frige arbetare mot kontant betalning och ej af lifegne bönder.

EN HEDERSGÅFVA.

DISPONENTEN C. J. LJUNGBERGS JUBILEUM.

En af vårt lands allra främste industrimän firade den 1 nov. jubileum. Det var verkställande direktören i Stora Kopparbergs aktiebolag C. J. Ljungberg. Genom sin framsynthet och sin energi har han under 25 år åt det gamla verket bragt en enastående utveckling.

Vid den fäst, som bolaget gaf för den uppburne jubilaren, öfverlämnades till honom en i sitt slag unik hedersgåfva, märklig i mer än ett afseende. Den utgöres af en väggprydnad, i öfver manshöjd.

Midtelpartiet utgöres af en karta öfver Stora Kopparbergs bergslags hela ägovälde. Kartan är af silfver med inläggningar af alla slags ädla stenar. Falun markeras af en stor briljant och öfriga större platser, såsom kyrkobyar o. a., med hvar sin äkta sten — än en glänsande briljant eller rubin, än en himmelsblå safir eller en grön smaragd. I A nedre partiet finnes anbragt en karta, öfver Skutskär äfen den af silfver och med samma dyrbara inläggning.

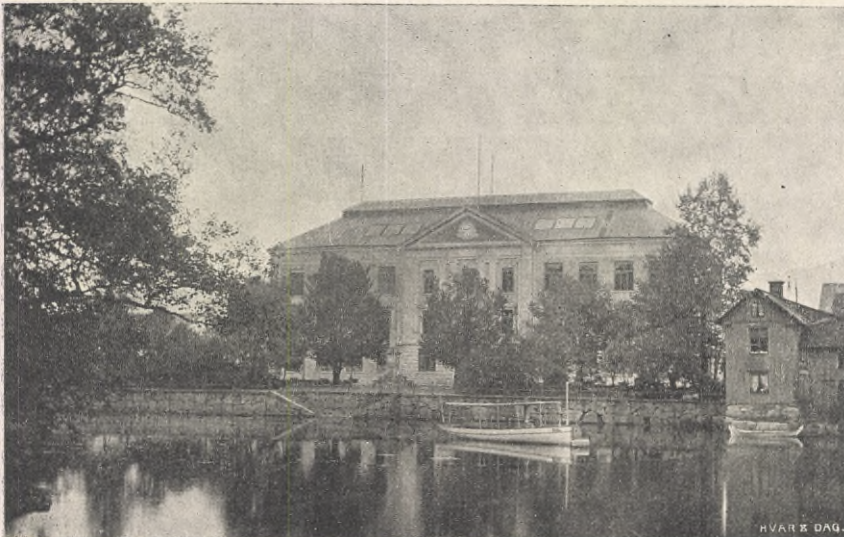
Det praktfulla arbetet har utförts hos juvelerarefirman Hallberg i Stockholm efter ritningar af arkitekten Agi Lindegren och artisen Victor Andrén. Till detsamma lär hafva åtgått öfver 100 kg. silfver och guld för öfver 20,000 kr. Totalkostnaden uppgår till mera än 80,000 kr.

Männe dock denna hedersgåfva till en man af disponenten Ljungbergs icke endast öfverlägsna administrativa skicklighet utan äfven flärdfria väsen och kloka uppfattning egentligen vittnar vare sig om dessa egenskaper hos jubilaren eller om en taktfull uppfinningsförmåga hos gifvarne.

DEN NYA LÄROVERKSBYGGNADEN I ÖREBRO.

Amatörfotografi af hr Hj. Lagerström, Örebro.

Örebro högre allmänna läroverk — det karolinska kallas det efter Karl XIII — står nu i det närmaste färdigt efter en stor om- och tillbyggnad. Genom densamma betydligt utvidgad och förbättrad torde denna bildningsanstalt vara ett af de tidsenligaste och prydligaste läroverk i vårt land — och det vill icke säga så litet.

Arbetet, som utförts af byggmästare Axel Lindström i Örebro efter ritning af stadsarkitekten Magnus Dahlander, har enligt kontrakt kostat 135,000 kr.

KARLSBORG OCH VABERGET.

Fotografierna ställda till HVAR 8 DAGS Disposition.

UTSIKT FRÅN VABERGET.

Det läge, hvori Sverige efter 1808—1809 års krig råkat nödvändiggjorde en förändring i dess befästningsväsende. Genom föreningen med Norge hade man visserligen erhållit ett nödvändigt skydd i ryggen men å andra sidan hade Finlands förlust och Ålands besittningstagande förorsakat att den mäktige grannen i öster kommit en etapp närmare.

Den komité som år 1819 tillsattes för att afgifva förslag till det fasta försvarets ordnande uttalade sig för bibehållandet af sjöfästningarne Waxholm, Karlskrona och Marstrand, hvilka borde ombyggas, hvarjämte komitéen framhöll, att en landfästning borde byggas, där erforderliga förråd kunde hopas och på hvilken armén kunde stödja sina operationer. Man fruktade att lägga fästningen för nära kusten och framhöll betydelsen af en centralfästning.

Man tror att det är v. Platen, som under kanalbyggningen kommit att inse betydelsen af den plats, Vanäs udde, där fästningen nu hvilar, och att han gifvit komiténs medlemmar anvisning på densamma. Svårigen kunde man heller finna en

plats som i alla afseenden fyllde de fordringar man af en dylik fästning kunde önska, hälst som vattenfärderna den tiden utgjorde de förnämsta kommunikationslinierna och fästningen genom sitt läge stod i intim förbindelse med mellersta Sveriges rikaste provinser. Kommunikationerna ha sedermera ytterligare underlättats genom den bibana som blef färdig år 1876 och som sammanbinder Karlsborg med vestra stambanan.

Men äfven i ett annat hänseende var platsen lämplig, ithy att fiendens anfallsriktningar äro inskränkta till några få. Vettern, Tivedens svårframkomliga terräng, Bottensjön, Viken m. fl. småsjöar tvinga fienden att framrycka i vissa bestämda defiléer där ett starkt motstånd redan på långt afstånd från fästningen kan erbjudas.

Planen till Karlsborgs fästning utarbetades af dåvarande chefen för ingeniörkåren Franc Sparre och påbörjades arbetena år 1820. Sedermera har planen förändrats i detaljer efter förslag af Stål, Kléen m. fl. I närvarande stund föreligger fästningen i det närmaste fullbordad.

VABERGET OCH BOTTENSJÖN.

I följd af artilleriets ökade skottvidder och verkan har man sett sig nödsakad att befästa Vaberget och ha därvid de modärnaste konstruktioner kommit till användning. Af själfva försvarsanordningarne är icke mycket synligt för turisten, hvilken besöker berget för att beundra den härliga utsikt, som härifrån erbjuder sig. Pjesserna äro nämligen insatta i torn, hvilka återigen äro rörliga i brunnar, som blifvit utsprängda i själfva berget. Besättningen kommer under krigstid att ha sin bostad i bergets innandömen, där logement, matsalar, korridorer m. m. äro utsprängda, det hela dag och natt upplyst med elektriskt ljus.

Jag nämnde utsikten från Vabergets hjässa. Denna är en af de vidsträcktaste, som finnas i södra och mellersta Sverige. Djupt inunder sig ser man Bottensjön och Vettern samt liksom i fågelperspektiv Karlsborgs fästning på den i Vettern utskjutande Vanäs udde. På andra sidan Vettern synas Östergötlands fruktbara nejder samt Ombergs mäktiga bergmassa. Långt bort i blånande fjärran aftecknar sig Visingsö. At andra hållet torna sig Tivedens vilda skogstrakter här och hvar afbruten af en blänkande insjöspegel. Äfven det 6 mil aflägsna Kinnekulle kan vid klart väder tydligt urskiljas.

Illustrationerna visa dels utsikten från Vaberget, dels Vaberget sedt från Bottensjöns motliggande strand och slutligen Vabergetsfortet, som det ter sig för turisten då han nått upp till Vabergets hjässa.

T.

VY FRÅN SÖDRA VABERGSFORTET.

Ofvanstående illustration är endast en del af den fotografi, vi hafva i vår ego och som egentligen är den mest intressanta i samlingen. — Dess fullständiga återgifvande anse vi emellertid ej vara lämplig i HVAR 8 DAG med dess spridning äfven utomlands.

INGÅNGEN TILL SÖDRA VABERGSFORTET.

Det är ett område, på hvilket den nyare franska konsten obestriddt häfdat sin öfverlägsenhet, och det är på landskapsmålningens. Utan att föringra hvarken de gamle holländarne eller en Claude Lorrain eller en Salvator Rosa kan man tryggt påstå, att konsten att se naturen sådan den är och låta den tala med egna färger, denna målarekonstens panteistiska poesi, som en nutida kritiker kallat den, aldrig klarare förstått än af de modärna franska målarna.

August Hagborg, från hvars atelier vi i dag återge ett par interiörer, tillhör denna franska skola. Till börden göteborgare har han under mer än 20 år varit bosatt i Frankrike, om vintrarne i Paris, om somrarne vid kusten af Normandie, icke långt från Cherbourg. Det är denna kust med dess sandiga plager och dess härdiga fiskarebefolkning, som han afmålade i en mångfald af taflor, bland hvilka dock blott ett fåtal hittat vägen hem till Sverige medan de flesta hamnat i utländska konstsamlingar. Det är oftast medelstora, stundom helt små dukar, i hvilka konstnären med den skärpa i teckningen och den känsliga detaljbehandling, som utmärker honom, återgivit ett kustmotiv, en naturstämning eller en scen ur fiskarlivet.

Hagborg hör icke till dem, hvilka under sin

sträfvan att ge största möjliga utrymme åt det personliga intrycket, impressionen, i möjligaste måtto förenkla formen. Denna sträfvan efter enkelhet, som är den franska skolans kännemärke, ligger hos honom mindre i formen än i kompositionen. Och skulle någon anmärkning göras emot hans taflor, så är det, att de kanske någon gång äro för mycket fullbordade.

Å andra sidan vill jag visst icke förneka, att icke sökandet efter friheten i uttryckssättet stundom visat sig farligt för våra modärna målare och att det ibland gått dem som det gått en och annan modärn författare: de ha velat vara nya och de ha blifvit excentriska. Under förövändning att ge största frihet åt uttryckssättet ha de nästan totalt utplånat formen.

På den svenska afdelningen i det stora konstpalatset på världsutställningen representerades Hagborg af tre taflor, däraf två motiv från Dalarne. tagna under det besök konstnären sommaren 1899 aflade i Mora hos sin vän Zorn. Som själf varande juryman utstälde han dem »hors concours». Till vänster på den andra bilden se vi dem. Den undre, som något bortskymmes af en stol, föreställer det inre af en Morastuga och har i dagarne af franska staten inköpts för Luxembourg-muséet.

Detta museum har redan förut haft ett verk af Hagborg, hvilket dock numera flyttats till senatens palats.

August Hagborg är icke blott konstnär, han är äfven konstsamlare. I hans präktiga, stora atelier, belägen i ett hotell vid rue Jadin, i det tysta, eleganta kvarter, som omger Parc Monceau, finner man ett helt museum af antika möbler, porsliner och tapissierier. Väggarne äro betäckta af dyrbara gamla gobeliner, af hvilka den, som synes å fondväggen häröfvan framställer Judith med Holofernes hufvud. Det antika holländska skåp som står till höger på samma bild, är ett mästestycke af medeltidsskulptur, hvars värde måste räknas i femsiffriga tal. Alla dessa rariteter ha för årtal tillbaka inköpts vid auktioner i Hôtel des Ventes.

Den första bilden visar en annan del af atelieren med en nyss fullbordad tafla på staffliet. Till vänster sitter konstnären själf under en gammal tafla, hvilken ehuru icke signerad på goda skäl tillskrifves Ribera. Den upptäcktes på en auktion och var då illa medfaren, men sedan den öfverflyttats på en annan duk och rengjorts råder intet tvifvel om att den icke är ett verk af högt konstnärligt värde.

Från mitt besök i konstnärens atelier skulle

åtskilligt annat kunna vara att förtälja, men för att icke öfver höfvan belasta HVAR 8 DAG's utrymme vill jag inskränka mig till en episod, som hr H. berättade på tal om det sätt, hvarpå våra svenska konstsamlingar vårdas.

För något år sedan besökte han i sällskap med en annan svensk målare ett af våra förnämsta grefliga slott och fann då på en vind hoprullade och undankastade, fulla af dam och sopor, en samling dyrbara gobeliner. Döm om deras förvåning och indignation, då det befanns, att dessa gobeliner vid rengörning af rummen af skurgummorna användes — som skurtrasor.

En af dessa skurtrasor medtogs, och sedan den blifvit omsorgsfullt rengjord, hänger den nu som en dyrbar prydnad i en målares atelier i Sverige.

Det kunde vara frestande att tillägga några personliga notiser för att låta läsaren lära känna icke blott en helgjuten konstnär utan äfven en ädel och älskvärd personlighet samt låta honom blicka in i ett lika lyckligt som angenämt hem. Men låt oss stanna på tröskeln och blott genom dörren kasta en blick på den grupp, som synes häröfvan. Det tyckes mig, som om den talade för sig själf.

Ralph.

BOERKRIGETS EPILOG.

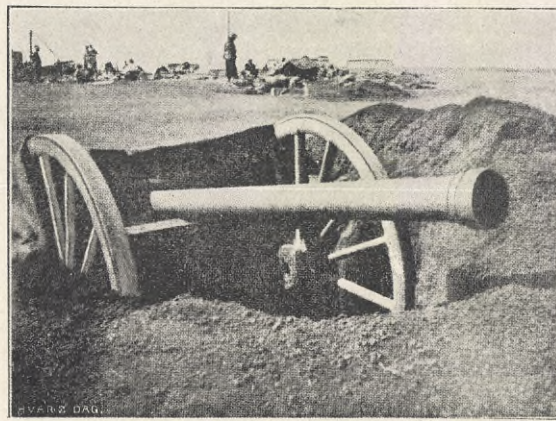
DEN STÅNDAKTIGE DE WET.

CHRISTIAN DE WET.
(Det senaste porträttet.)

som förtäras af rost och mal, sjunkit ned till en tvetydig personlighet.

De Wet är högst populär till och med i den britiska hären, och skulle han bli tillfångatagen kommer han säkert att bli mottagen nästan som en hedersgäst. Han har förklarat sig skola slåss till det sista, och han är en karl för sitt ord. Han har nu »blott äran» att strida för. Sin stora förmögenhet har han en gång förlorat på spekulationer i hafre. Men han har vunnit hvad som är dyrbarare: hela världens odelade aktning, i motsats till den gamle expresidenten, som öfvergifvit sitt land och nu i ett par veckor hämtat frisk sjöluft ombord å »Gelderland»

EN »PROVISORISK» KANON.

Lord Albemarle och kapten Smith konstruerade under kriget denna »dummy-kanon», som hopsattes af två kärrhjul och ett afloppsjärnrör — det hela uppehållet af ett stycke järnräls. Den originella kanonen användes till att vilseleda boer-elden.

I hjärt kontrast till president Krügers allt annat än hjältemodiga affärd från det land, som af hans egen halsstarrighet störtats i olycka — ty själfständigheten uppväges icke af det bästa »regemente» — står boergeneralen *Christian de Wets* ståndaktighet. Han kämpar ännu med »de siste på skansen» — och hans namn skall stråla med ärofull glans i den historia där »Oom Paul», samlaren af de skatter

»Så länge jag har tio man kvar — — —»
DE WET TALAR TILL BOERNA.

(I Potchefstroom efter hans stora tåg norrut öfver Vaalfloden. Fotografien tagen fyra veckor efter intagandet af general Methuens och tio dagar före återeröfrandet af general Hart.)

Långt ner i den ryska södern, på Krim, i käjsarpalatset i Livadia hvilat nu den ryska käjsarfamiljen under väntan på en tilldragelse, som kan blifva af den största betydelse för hela Ryssland.

När det ryska käjsarparet i somras företog en resa till det heliga Moskva för att där deltaga i de religiösa ceremonierna, voro beskäftiga kannstöpere genast färdiga med en historia om denna resas stora politiska betydelse, i det de påstodo att tsaren före en viktig politisk handling ville i den gamla käjsarstaden i Rysslands hjärta inhemta rikets främstes åsikter om den antydd politiska handlingen.

Det var dock långt ifrån en politisk resa den gången. Ändamålet med tsarparets resa var att i det heliga Moskva under högtidliga kyrkliga fästligheter bedja att den väntade familjetilldragelsen måtte åt käjsarhuset skänka en son och åt riket en tronarfvinge. Det är ju icke endast vanliga dödlige, som se en stor lycka i att få en son i sin familj; huru mycket mera måste detta icke vara fallet med den mäktiga Romanovska dynastiens hufvud, som äfven måste tänka på ansvaret att en gång kunna lämna makten i värdiga händer.

Och så det ödet att hvarje gång familjen hittills ökats — en dotter.

En korrespondent till N. Y. Herald, som i dagarne besökt Livadia, berättar huru svårt det var att komma dit in på den plats själfhärskaren slagit sig ned. Rundt omkring i en cirkel på flere mil stod en soldatbevakningskådja så stark, att ingen lefvande varelse kunde smyga sig genom. Och det skulle utomordentliga anbefallningar till för att komma inom den cirkelringen.

På Livadia finnas tre de viktigaste af de ryska ministrarne nu ständigt och ett riktigt fältlif à la storstadslif utbreder sig där. Tsaren arbetar själf mycket hårdt. Men om måltiderna och kväl-

RYSKA KÄJSARFAMILJEN.

larna är han oftast försvunnen. Måltiderna intager han mestadels uppe tillsammans med käjsarinnan på hennes rum, och kvällarna egna de båda till stor del åt barnkammaren. Bredvidstående bild skulle kunna vara tagen där.

MARK TWAIN

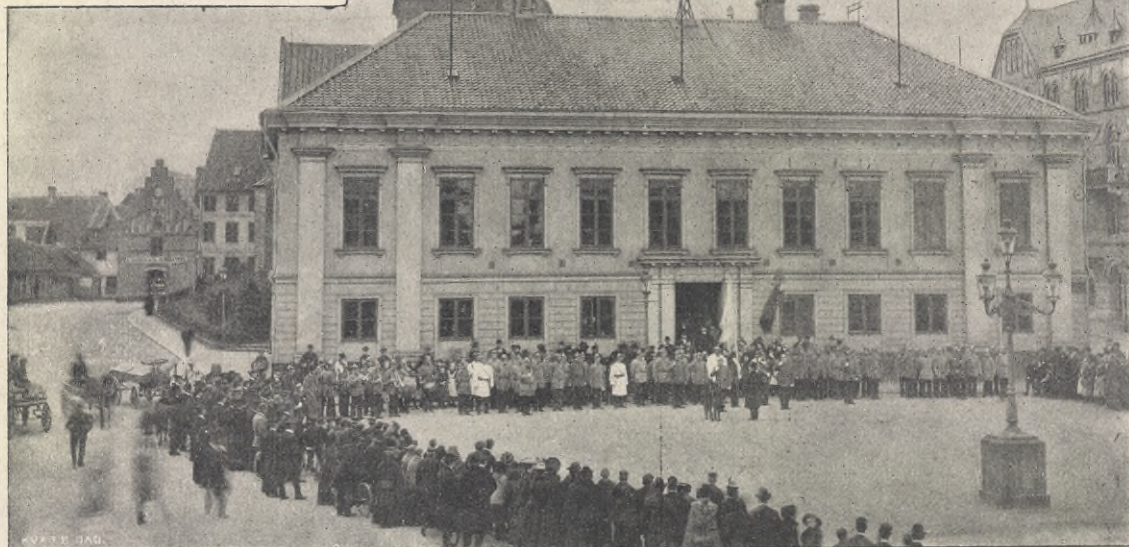
MED FAMILJ.

Denna grupp fotografi är tagen vid Mark Twains nyligen inträffade återkomst till Amerika. Efter nio års frånvaro från Förenta staterna — under hvilken tid han till största delen varit bosatt i den glada käjsarstaden vid Donau — är den store humoristen nu åter i New-York. Han ämnar tillbringa vintern där och sedan bosätta sig i sin gamla hemort, staden Hartford i Connecticut.

Mark Twain — hans namn är som bekant Samuel L. Clemens — besökte i fjol sommar Sverige och uppehöll sig en längre tid hos dr Kellgren på Sanna. *Humoresklögnens* fader på Sanna — humoristiskt nog!

YSTADS
BRANDKÅRS
HÖGTIDSDAG.

Foto Marcus, Ystad.

Frivilliga brandkåren i Ystad, som stiftades år 1839, firade den 19 sistlidne oktober sin högtidsdag. Denna fick en särskildt fästlig prägel genom invigningen af tvänne sidenfanor, hvilka grosshandl. Aug.

Schultz skänkt till kåren. De vackra fanorna äro broderade af tvänne damer i samhället.

Vår fotografi är tagen strax efter det högtidliga ögonblick då fanorna af gifvaren öfverlämnades till brandkåren. Till venster å bilden synes Karl XII:huset med trappgafveln, hvilket närmare beskrifvits i HVAR 8 DAGS första årgång.

SURA GAMLA KYRKA.

EN GÅFVA TILL SKANSEN.

Fotografi af hr A. Strömer, Surahammar.

Skansens skapare och outröttlige allt i allom d:r Arthur Hazelius får på många sätt röna allmänhetens erkännande, icke minst genom gåfvor till den stora nationalparken. För kort tid sedan blef Sura gamla kyrka i Vestmanland, ett vackert och värdefullt kulturminne, skänkt till Skansen. Gåfvan var emellertid icke »fritt levererad», utan skulle d:r Hazelius själf bekosta flyttningen. Detta anser Skansen sig emellertid ej ha råd till, utan har man måst låta Sura gamla, 1619 byggda kyrkan stå där den står — med sura miner! Skulle någon frikostig gifvare vilja bestrida utgiften för det intressanta tämplets flyttning till Skansen, förmoda vi att man med största tacksamhet skall mottaga detta anbud.

MISS CATHERWRIGHT'S SAMLAREVURM.

AF RICHARD HARDING DAVIS. Förf. till »Framgång». Öfversättning för HVAR 8 DAG.

Miss Catherwright's samling af ordnar, dekorationer och medaljer var hennes största fel i de af hennes kära vänners ögon, hvilka ansågo henne begåfvad men hjärtlös. Alla voro villiga att erkänna hennes begåfning, men några sade att denna endast bestode i att vara elak.

Unge van Bibber hade sagt att om miss Catherwright inte tyckte om dans och tépartier, så kunde hon bara låta bli att bevista dem i stället för att göra obehagliga anmärkningar om dem som gjorde det. Så många personer upprepade detta, att unge van Bibber till slut trodde sig ha sagt någonting kvickt, hvaröfver han kände sig helt belåten, eftersom sådant inte i allmänhet låg för honom.

Mrs Catherwright hade i lifstiden uteslutande lefvat för sällskapslivet, och efter hvad somliga sade icke blott lefvat utan äfven dött för det. Hon var för visso i farten i hög grad och hon brukade släpa sin man från hans bibliotek hvar-enda afton och ställa honom på tröskeln till salongerna, till utseendet uppmärksam och distinguerad men invärtes sömnig och olycklig. Hon var född och uppfostrad till ledareplats i societeten och att få sin dotter ut i densamma hade varit föremålet för hennes lifs största ansträngning. Hon ansåg det för den viktigaste händelsen i det kära barnets lif näst hennes födelse, endast jämförlig med ett blifvande äktenskap och af vida större intresse än hennes eventuella död. Men den stora ansträngningen blef för mycket för modern, och hon dog, lämnande efter sig ett kärt minne hos sina pärer och högljudt sorgd af en mängd personer, som icke ens kunde visa ett inbjudningskort till hennes torsdagar. Hennes namn och dotter visade sig naturligtvis icke ute under sorgeåret och där-efter kände de ingen lust att börja omigen, utan lefde mycket för sig själfva samt syntes endast tillfälligtvis ute.

Men de hade dock en del bjudningar i form af middagar, och en inbjudning till en af dessa blef snart ett diplom på mycket höga såväl intellektuella som sociala kvalifikationer. Man var alltid säker om att träffa någon framstående person där, hvilket ju dels var angenämt i och för sig dels gjorde det lätt att låta ens vänner veta hvar man ätit middag. Det lät så platt att plötsligt skryta »jag åt middag hos Catherwright's i går», under det att det kom helt naturligt när man anmärkte: »det där erinrar mig om en historia, som den där författaren, hvad han nu heter, talade om hos mr Catherwright's» eller »den där unge engelsmannen som varit i Afrika, var hos Catherwright's härom aftonen och berättade —».

Efter en sådan middag brukade gästerna alltid be att få lof att se miss Catherwright's samling, om hvilken nästan alla hört talas. Den bestod af öfver ett hundratal medaljer och dekorationer, som miss Catherwright köpt under de långväga resor hon gjort med sin far i alla delar af världen. De hade alla blifvit tilldelade sin ursprungliga ägare som erkänsla för något stordåd — för personlig tapperhet, för statsmannasnille, för något konstverk — och alla hade blifvit pantsatta eller sålda. Miss Catherwright kallade dem för sin samling af vanhedrade hedersbetygelser eller rid-daretecken af den allsmäktige kung Dollars-orden.

Det var hennes speciella vurm att komma öfver så många sådana hon kunde och lära känna hvar och ens histora. Ju mindre vacker denna var, desto högre värde satte hon på medaljen. Folk brukade ju tycka att det inte var någon vacker samlarevurm för en ung flicka, men de kunde inte låta bli att le åt historierna och den förtrytelse med hvilken hon omtalade dem.

»Dessa», brukade hon säga, »äro hederslegi- onens kors, lägsta graden, riddarne. Jag har dem i den här cigarrlådan för att visa hur billigt jag kom öfver dem och hur föga värde jag sätter på dem. Jag tror att ni kan få dem här i New-York för tio dollars, men i Paris kosta de mera — omkring hundra francs. I andra hand, förstas. I Frankrike dömes man, som ni vet till fängelse, i tio år, om man bär en hederslegion utan att ha rätt därtill, men de ha inte något straff för dem som göra sig af med dem för en grynvälling.

»Alla dessa», brukade hon fortsätta, »äro engelska krigsmedaljer. Se här, på den läser ni 'Alma', 'Balaclava' och 'Sebastopol'. Det var en riktig veteran, inte sannt? Well, han sålde den här till en handlande på Wardour Street i London för fem shillings och sex pence. Här kan ni få hur många som helst af dem för deras vikt i silfver. Jag försökte på allt sätt att skaffa mig ett Victoriakorset när jag var i England, och jag lyckades verkligen få fatt i det här efter mycket besvär. Victoriakorset står så högt i värde, som ni vet, att det är den enda dekoration som är jämgod med Strumpebandsorden i juvelrummet i Tower. Det är gjordt af koppar, så att dess metallvärde är ingenting för den som får det, men jag fick betala detta med fem pund. Den soldat som det tillhört hade laddat och affyrat en kanon alldeles ensam, när de andra gossarne i batteriet sprungit sin väg. Han blef tillfångatagen af fienden, men återtog genast efteråt vid förnyadt anfall af hans egna, och kommanderande generalen rekommenderade honom till drotningen för belöning. Han sålde sitt kors till ägaren af en kuriositetsaffär och drack ihjäl sig. Jag gjorde mig verkligen samvete af att behålla det och uppsökte hans änka för att lämna det tillbaka, men hon sade att jag kunde behålla det mot kontant erkänsla.

»Den här guldmedaljen tilldelades, som ni ser, 'Hiram J. Stillman på slupen Annie Barker, för det han räddat besättningen på ångaren Olivia den 18 juni 1888 af Förenta Staternas president och kongressen.' Jag hittade den i en pantlåneaffär på Baxter Street. Den tappre Hiram J. hade pantsatt den för sexton dollars och kom aldrig för att lösa ut den.»

»Men, miss Catherwright», brukade någon optimist invända, »dessa människor gjorde utan tvifvel en gång en tapper och högsinnad handling. Ni kan inte komma ifrån det. Och de gjorde det icke heller för en medalj, utan emedan det var deras pligt. Och därför betydde medaljen icke någonting för dem: deras samvete sade dem att de handlat rätt och det behöfves inte ett präglat mynt för att erinra dem därom eller om deras sår.»

»Mycket rätt. Det är fullkomligt sannt», brukade miss Catherwright svara. »Men hvad säger ni om

denna? Se på den här guldmedaljen med diamanterna: 'Gåfva till öfverste James F. Placerl från soldaterna i hans regemente, i lägret framför Richmond.' Hvarje man i regementet gaf sitt bidrag till densamma och likväl satte den tappra herrn ut det på poker en kväll, och den officer som vann den sålde den till den person som skänkte mig den. Kan ni försvara sådant?»

Miss Catherwaight var väl bekant för innehafvarne af pantlåneinrättningarna vid Bowery och Park Row. De hade lärt sig att titta efter henne en gång i månaden och lade undan de medaljer, de fingo, för hennes räkning samt försökte få reda på deras historia af dem som lånade på dem eller hittade annars på någon historia, som de hoppades skulle passa lika bra.

Ehuru hennes ekipage väckte sensation i de mindre fina gator, dit hon därvid styrde kosan, blef hon aldrig antastad. Hennes jungfru gick med henne in i affärerna och en af betjänarna stod alltid utanför dörren inom hörhåll, till grannskapets stora förnöjelse. En dag hittade hon någonting som i hennes ögon var en fullkomlig ädelsten. Det var en obetydlig smutsig silvermedalj, som utan tvifvel en gång varit en halldollar, konstlöst formad till ett hjärta och med en inskription som tydligt gjorts af någon guldsmed på landet. På ena sidan voro två händer som tryckte hvarandra omgifna af en lagerkrans, och på andra sidan lästes följande inskription: »Från Henry Burgoyne till hans innerligt afhällne vän Lewis L. Lockwood» och nedanför »I med- och motgång». Detta var allt. Och här låg den bland rakknivar och revolverar och familjebiblar i en pantlånares fönster. Hvilken historia kunde den ej förtälja! Dessa två kamrater, hvilka barnomsvänskap skulle räcka i med- och motgång — och allt som fanns kvar af densamma var denna inskription till minnet af den, likt inskriften på en grafsten!

»Han kunde inte ha fått så mycket på den», sade pantlånanaren i skämtsamt ton, »jag lånade honom inte mer än en kvarts dollar på sin höjd.»

Miss Catherwaight stod i tankar. Hon undrade, om denne Lewis L. Lockwood kunde vara Lewis Lockwood, den bekante lagkarlen som man läste så mycket om. Därpå erinrade hon sig att hans mellersta namn var Lyman och sade hastigt: »Jag tar den, var så god!»

Hon steg upp i sitt ekipage och sade till pantlånanaren att i adresskalendern taga reda på Lewis Lyman Lockwood. Betjänten återvände om ett par minuter och meddelade att en jurist med dessa namn fanns i boken och hans byrå var nummer det och det på Broadway. »Kör dit!» befallde miss Catherwaight.

Hon fattade sitt beslut så hastigt, att de stannat framför en hög stapel af kontor, innan hon hunnit få riktigt klart för sig hvad det var hon ville veta eller tänka efter huru märvärdigt hennes ärende kunde förefalla. Mr Lockwood var utgången, sade en af de unga männen på kontoret, men den yngre kompanjonen mr Latimer var inne och skulle taga emot henne. Hon fick nätt och jämt tid erinra sig att den yngre kompanjonen

var en bekant från några baler, innan mr Latimer stod framför henne med hennes kort i handen och ett leende på läpparne.

»Mr Lockwood är ute för ögonblicket, miss Catherwaight», sade han, »men han är tillbaka på ögonblicket. Vill ni inte stiga in i det andra rummet och vänta? Han är säkert här om fem minuter. Eller är det någonting jag kunde uträtta?»

Hon såg att han var förvånad öfver hennes besök och inte riktigt visste hur han skulle uppfatta det. Han försökte låtsas, som om han ansåge det för den mest naturliga sak i världen, men han öfverdref så att hon såg att hennes närvaro var någonting högst ovanligt. Detta gjorde henne ej mindre nervös. Hon ångrade redan det steg hon tagit. Tänk, om det skulle visa sig vara samme Lockwood, hvad skulle han tänka om henne?

»Kanske det vore bättre tala med er än med mr Lockwood», sade hon, i det hon följde honom in i det inre rummet. »Jag är rädd att jag kommit i ett dumt ärende, åtminstone har det ingenting med lagen att göra.»

»Inte fråga om brutet äktenskapslöfte således?» sade unge Latimer med ett leende. »Kanske bara ett oskyldigt bidrag till den mest värdiga välgörenhet! Jag fruktade först», fortsatte han i lätt ton, »att det var juridiska råd ni önskade, och jag hoppades att det sätt på hvilket jag anförde kotiljongen hos Courneys kom er att tro att jag kunde lika bra lotsa er genom lagens irrgångar.»

»Nej», svarade miss Catherwaight med ett nervöst skratt, »det rör min olyckliga samlings. Det är den här som fört mig hit», sade hon och räckte fram silvermedaljen. »Jag har just kommit öfver den i Bowery. Namnet var detsamma och jag trodde bara att det var möjligt att mr Lockwood skulle vilja ha den, eller, för att tala sanning, att han kunde tala om hvad det blifvit af den Henry Burgoyne som gaf honom den.»

Unge Latimer hade medaljen i sin hand innan hon slutat tala och höll på att noga undersöka den. Han såg upp med en smula rodnad på kinderna och sökte se allvarsam ut.

»Var snäll bli inte ond», sade den vackra samlerskan. »Jag vet hvad ni tänker. Ni har hört talas om min dumma samlings och jag vet att ni tror att jag ämnade öka den med denna. Men — nu har jag haft tid att tänka — jag kom, förstår ni, verkligen direkt från pantlåneboden och var så intresserad, liksom alla samlare, att jag inte gaf mig betänketid. Det är just så med en vurm. Den far med grof hand öfver folks känslor och far sin väg med en. Jag ber, om ni vet någonting om det här myntet, att ni talar om det och jag försäkrar er att det lilla jag vet skall jag behålla för mig själf.»

Unge Latimer bugade sig och betraktade henne nyfiket, med medaljen i handen.

»Jag vet knappt hvad jag skall säga», började han långsamt. »Den har verkligen en historia. Ni säger att ni fann den i en pantlåneaffär på Bowery. Verkligen! Ja naturligtvis förstår ni att mr Lockwood inte kan ha lämnat dit den.»

Miss Catherwaight skakade häftigt på hufvudet och försökte le. (Forts.)

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

FÖDELSEDAGAR.

F. d. justitierådet *Carl Gustaf Hernmarck* fyllde den 29 oktober 70 år. Justitierådet H., som är en af hufvudstadens mera betydande personligheter, blef på sin hedersdag föremål för den mest hjärtliga hyllning såväl enskildt som offentligt.

Den 12 november fyller en af Sveriges och hufvudstadens mest bekante prässmän skriftställaren *Claës Johan Lundin* 75 år.

Efter att först ha ägnat sig åt ämbetsmannabanan kastade L. sig för närmare 50 år sedan in i affärsvärlden, men öfvergaf efter ett par år *Mercurius* för att ägna sig åt det literära. Att detta var en förständig öfvergång har *Claës Lundin*s mångåriga verksamhet som tidningsman och skriftställare på ett lysande sätt visat. Hans reseskildringar och berättelser utmärka sig för en jämn lättflytande stil, som kanske nu förefaller något bred men alltid är underhållande. Tillsammans med *Aug. Strindberg* har L., som bekant, utgifvit »*Gamla Stockholm*», ett kulturhistoriskt verk af värde. Som kritiker — sedan en följd af år i *Stockholms Dagblad* — är L. ärlig, sansad och välvillig, för öfrigt i mycket ett exempel för yngre kolleger.

Helsingborgs äldste manlige invånare grossh. *N. Arnhamn* tyllde den 25 oktober 90 år. Den krye och liflige åldringen blef på denna hedersdag hyllad på mångahanda sätt, såväl af enskilda vänner som af stadsfullmäktige, af hvilken kår hr A. under en lång följd af år varit en framstående och omtyckt medlem. Fullmäktiges lyckönskningar framfördes af dess ordförande, konsul *Olsson*, som värtaligt tolkade de uppvaktandes känslor och tackade hr N. för hvad denne i sin krafts dagar verkat för det allmänna och stadens förkofran.

AFSKED.

Den 22 sistlidne oktober erhöi kronokassören och stadskamreraren i Eskilstuna herr *Carl Johan Jernbergh* begärdt afsked från dessa tjänster, hvilka han innehåft sedan 1857.

Vid sin afgång fick kamrer J. mottaga det vackraste officiella erkännande från staden för det högst pliktrogna och dugliga sätt, på hvilket han skött dessa äligganden. Betydelsen af hr J:s vackra lifsgärning kan icke här till fullo tolkas; må det vara nog sagt att samhällets utveckling har hans djupa insikter och arbetsförmåga att tacka för mycket.

DÖDSFALL.

Vi återgifva i dag porträttet af majoren greve *Lage Posse*, hvilket icke hann komma oss tillhanda till förra veckans nummer.

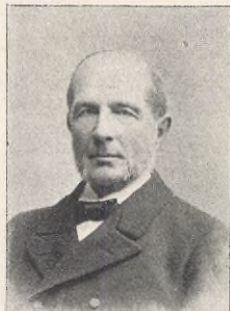
Den 21 oktober afled i Stockholm i en ålder af 72 år den kände kartografen *Carl Edvard Dahلمان*.

Den hädangångne var en i sitt fack mycket framstående och i ämbetet nitisk person. Hans sista arbete var en karta öfver Skåne, under hvars fullbordande han ådrog sig den öfveranstängning, som lade den gamle i grafven. I sorgen öfver den vänsälle och afhällne mannens bortgång deltaga många vänner med de anhöriga. Bland dessa märkes den aflidnes måg, den celebre kompositören *Emil Sjögren*.

Den 20 oktober afled i Göteborg en af stadens mera bemärkte affärsmän och industridkare grosshandlare *Aug. Johansson Mark*, 52 år gammal.

Aug. Johansson Mark idkade först studier vid Upsala universitet, men började inom kort affärsverksamhet. Den firma som bär hans namn grundlades 1870 och intager inom garn- och manufakturbranchen ett framstående rum, liksom M. var den förste som i större skala använde de nu så modärna stickmaskinerna. Han grundlade flere stora bolag inom branchen, hvaribland *Gårda Fabrikers Aktiebolag* och *Lana Spirneri-Aktiebolag*.

Stadskommistern i Västervik *Carl Fredrik Palmblad* hädankallades den 26 oktober i en ålder af närmare 77 år. Under sin mer än 40-åriga verksamhet som stadskommistern i Västervik ägnade P. äfven stort intresse åt kommunala angelägenheter. Stadsfullmäktig blef han redan då stadsfullmäktigeinstitutionen 1862 infördes och innehade äfven sekreterarebefattningen. Sedan åtskilliga år tillbaka var P. ordförande i fattigvårdsstyrelsen och skötte samvetsgrant det därmed förenade omfattande arbetet. Kommistern *Palmblad* skall länge lefva i kär hägkomst i den stad, där han så länge fick verka å olika områden.

C. G. HERNMARCK.

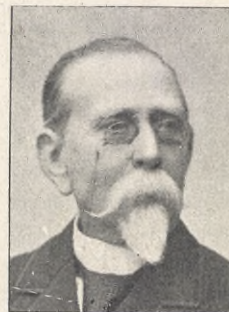
N. ARNHAMN.

L. POSSE.

A. JOHANSSON MARK.

C. J. LUNDIN.

C. J. JERNBERGH.

C. E. DAHLMAN.

G. F. PALMBLAD.

NYTT FRÅN VAR HUFVUDSTAD:
SNÖKLOCKAN PÅ ADOLF FREDRIKS TORG.

Det är godt om bilder på hufvudstadens öppna platser, men ganska ondt om konstnärligt fullödiga skapelser.

Till de senare hör den afgjutning af Hasselbergs berömda arbete »Snöklocka», hvarifrån täckelset i dagarne fallit på Adolf Fredriks torg. Härmed har Söder fått en monumental prydnad, hvartill Norr borde låta sig angeläget vara att skaffa sig värdiga motstycken. Statyn, som skänkts af direktör C. R. Lamm, Ludvigsberg, har reproducerats efter konstnärens originalmodell.

Det ser ut, som om Adolf Fredriks torg skulle rycka upp ännu ett stycke. Nyligen restes där en vacker fontän. Och redan har en annan mäcenat, byggmästaren J. P. Holmberg, skänkt en summa af 20,000 kronor till densammes smyckande med ett värdigt konstverk.

ADOLF FREDRIKS TORG.

Foto. Ellquist, Stockholm.

EMMA MEISSNER.

Fotograferad som »RYMMERSKAN» af Hoffotograf
Florman, Stockholm.

Hvad scenens folk ändå lever fort! Ännu i sin ungdom kunna de fira konstnärliga 20-årsjubileer. Hvem skulle tro, att t. ex. fru Emma Meissner, som för några få år sedan lämnade 20-talet bakom sig, redan om ett år ägnat 20 år af sitt lif åt scenen? Så är det i alla fall. 1881 gjorde hon i all stillhet sin entré vid Mindre teatern, där hon stannade ett par år för att sedan slå sig lös och studera. Konst naturligtvis. Hon besökte konservatoriet, Arberg och Signe Hebbe. Sedan tog hon engagemang hos Fröberg 1886, tills hon 1888 övergick till Södra teatern, som hon dock redan följande år utbytte mot Vasateatern, där hon förblef till 1895.

När sedan operetten änyo höll sitt intåg darsammastades, kom hon igen. Därtill var hon ju själskrifven.

Och nu fogar hon hvar säsong nya lagrar till sina gamla. Skulle någon ha glömt de senare? Eurydice, Yum-Yum, Boccaccio, Adèle! Vi plocka på måfå några ur minnet.

Om hennes senaste framgångar behöfva vi väl icke erinra, utan kunna inskränka oss till att påpeka, att det porträtt vi här presentera är från »Rymmerskan», Vasateaterns nya program, om hvars konstnärliga halt en endröktig kritik fällt ett nedgörande omdöme, men som icke destomindre — tack vare melodiernas och upptagens sinnesförvirrande fart och väl också just på grund af fru Meissners och några andras talang — lockar fulla hus.